SCHRIFTELIJKE VRAGEN PRO ZOETERMEER 17 NOVEMBER 2026

AI BRILLEN IN DE OPENBARE RUIMTE

INLEIDING

Slimme brillen met een ingebouwde camera en AI-assistent liggen inmiddels gewoon bij de opticien. Met één druk op de knop maak je een foto of film je wat je ziet. Dat is handig op een festival, maar het heeft een keerzijde: steeds vaker worden mensen gefilmd zonder dat ze het doorhebben. Het lampje dat een opname moet verraden is klein en makkelijk af te dekken. De Autoriteit Persoonsgegevens waarschuwt dat de bril nauwelijks als camera te herkennen is en roept werkgevers op om gebruik op de werkvloer te verbieden.

Indieners vinden dat iedereen zich vrij moet kunnen bewegen zonder ongemerkt te worden vastgelegd. Dat geldt zeker op plekken waar je kwetsbaar bent: in de kleedkamer van het zwembad, aan de balie van het stadhuis of in een gesprek over zorg of schulden. Tegelijk zijn slimme brillen voor mensen met een visuele beperking een waardevol hulpmiddel. Goed beleid beschermt de privacy van de een zonder de zelfstandigheid van de ander af te pakken.

In Utrecht stelde bijna de voltallige raad hier vragen over. Het college daar erkende dat specifiek beleid ontbreekt en start een ethische toets en een juridisch onderzoek, waaronder naar een verbod op heimelijk filmen via de APV. Wij willen weten hoe Zoetermeer ervoor staat, en of we van het Utrechtse werk kunnen leren in plaats van het wiel opnieuw uit te vinden.

VRAGEN

1. Welke regels gelden op dit moment voor filmen en fotograferen in gemeentelijke gebouwen, zoals het stadhuis, de publieksbalies, zwembaden en sporthallen? Vallen smartglasses en andere draagbare camera's daar volgens het college onder?
2. Is het college het met ons eens dat het afdekken van het opnamelampje en het vervolgens heimelijk filmen van anderen een inbreuk is op hun privacy?
3. Zijn bij de gemeente, handhaving of de politie meldingen of incidenten bekend van heimelijk filmen met smartglasses in Zoetermeer? Zo ja, hoeveel?
4. Hoe zorgt het college ervoor dat medewerkers in gemeentelijke gebouwen smartglasses herkennen en weten hoe zij moeten handelen bij een vermoeden van heimelijk filmen?
5. De Autoriteit Persoonsgegevens roept werkgevers op het gebruik van deze brillen op de werkvloer te verbieden.
    a. Welk beleid hanteert de gemeente als werkgever, bijvoorbeeld bij gesprekken met inwoners in het sociaal domein?
    b. Gebruiken gemeentelijke medewerkers, zoals handhavers, zelf smartglasses of vergelijkbare apparaten? Zo ja, op welke grondslag?
6. Veel plekken waar Zoetermeerders komen zijn niet in beheer bij de gemeente, zoals het Stadshart, het Stadstheater, de bibliotheek, scholen, sportscholen en verenigingen. Is het college bereid deze organisaties en Zoetermeerse ondernemers te ondersteunen, bijvoorbeeld met modelhuisregels, zodat niet iedere organisatie dit zelf hoeft uit te zoeken?
7. Utrecht voert een ethische toets uit (gereed eind 2026) en een juridisch onderzoek naar regulering van smartglasses en andere 'wearables', waaronder een mogelijk verbod op heimelijk filmen via de APV (gereed in het eerste kwartaal van 2027).
    a. Is het college bereid deze uitkomsten te benutten en de raad te laten weten wat ze betekenen voor de Zoetermeerse huisregels en de APV?
    b. Beschikt Zoetermeer over een eigen ethische toets voor nieuwe technologie? Zo nee, ziet het college daar aanleiding toe?
8. Hoe borgt het college dat mensen die een slimme bril als hulpmiddel gebruiken, bijvoorbeeld vanwege een visuele beperking, niet worden geraakt door eventuele regels of verboden? Betrekt het college hierbij ervaringsdeskundigen?
9. Ziet het college een rol voor de gemeente in voorlichting aan inwoners over wat wel en niet mag met deze brillen en wat je kunt doen als je ongewenst gefilmd bent?

Niels Voogd, Commissielid PRO Zoetermeer
Rosalie Bedijn, Raadslid PRO Zoetermeer